

Exam. Code : 216704

Subject Code : 6002

**M.A. (Political Science) Semester—IV**  
**GOVERNMENT AND POLITICS IN PUNJAB**  
**Paper—XVIII**

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—80

**Note** :— Attempt any **SIX** questions carrying **4** marks each from Section-A and attempt **FOUR** questions selecting at least **ONE** question from each unit of Section-B  
Each question carries **14** marks.

**SECTION—A**

1. Who was the founder of Arya Samaj ? When did he establish it in Punjab ?
2. Why was Punjabi Suba Movement launched ?
3. What were the problems created by reorganisation of Punjab in 1966 ?
4. Why did Congress (I) Govt. in 1980 and 1994 criticise Anandpur Sahib Resolution ?
5. What are the major aspects of State Autonomy demand made by the Shiromani Akali Dal ?
6. Examine main recommendations of Sarkaria Commission.
7. Identify the ideology and support base of Akali, BJP and Congress.

8. Analyse the development and emerging nature of Party System in Punjab.
9. Analyse the future of BJP and Akali Alliances.
10. What seems to be the emerging pattern in Punjab Politics ?

## SECTION—B

### UNIT—I

1. Analyse the role of Singh Sabha Movement in Punjab.
2. Define the causes for the demand of creation of Punjabi Subha.

### UNIT—II

3. Critically examine the provisions of Punjab Reorganisation Act, 1966 and its impact on Punjab Politics.
4. How do you evaluate the working of Akali-BJP/Alliance Govt in Punjab ?

### UNIT—III

5. Analyse the demand of State Autonomy in the context of Anandpur Sahib Resolution.
6. Analyse Sarkaria Commission Recommendations.

### UNIT—IV

7. Analyse the development of changing support base of Congress (I) in Punjab Assembly Elections 2017.
8. Analyse the major emerging trends in Punjab Politics.

## (Punjabi Version)

**ਨੋਟ :** ਭਾਗ ਓ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਛੇ ਸਵਾਲ ਕਰੋ। ਹਰ ਇਕ ਸਵਾਲ 4 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਭਾਗ ਅ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਸਵਾਲ ਕਰੋ ਪਰ ਹਰ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਸਵਾਲ 14 ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।

**ਭਾਗ—ਓ**

1. ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਾਨੀ ਕੌਣ ਸਨ ? ਇਸਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ?
2. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲਹਿਰ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ?
3. 1966 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਉਪਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਨ ?
4. ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1980 ਤੇ 1994 ਦੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਿੰਦਿਆ ਸੀ ?
5. ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਖੁੱਦ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੱਖ ਕਿਹੜੇ ਸਨ ?
6. ਸਰਕਾਰੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
7. ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧਾਰ ਕੀ ਹੈ ?
8. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਉਭਰ ਰਹੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ।
9. ਅਕਾਲੀ ਬੀ. ਜੇ. ਪੀ. ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਹੈ ?
10. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਉਭਾਰ ਆਉਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ?

**ਭਾਗ—ਅ****ਯੂਨਿਟ-1**

1. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਰੋਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਸਨ ?

**ਯੂਨਿਟ-II**

3. 1966 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ?
4. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

**ਯੂਨਿਟ-III**

5. ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
6. ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।

**ਯੂਨਿਟ-IV**

7. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ 2017 ਅਸੈਂਬਲੀ ਇਲੋਕਸ਼ਨ ਦੋਰਾਨ ਬਦਲਵੇ ਸਪੋਰਟਸ ਬੋਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
8. ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਉਭਰ-ਰਹੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।